

השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא פ"א.

עין משפט
גור מצוה

מכדי כל מיני איסתהו בחסימה. כלומר על כרחך שור לאו דוקא וכל שאר בהמות איסתהו בתורת חסימה דילפינן שור שור משבת צפ' שור שנגח את הפרה (ב"ק דף ג' ד') דגזי שבת כתיב וכל בהמתך וכיון דשור לאו דוקא למה לי דתציה רחמנא ליכתוב לא מדות

HebrewBooks.org © Moznanim Publishers. No commercial use allowed.

במדי כל מיני איסתהו בחסימה דילפינן שור שור משבת א"כ לכתוב רחמנא לא תדוש בחסימה ישור דכתב רחמנא למה לי לאקושי חוסם גלחםם ונחםם לחוסם מה חוסם אוכל במחובר אף נחםם אוכל במחובר ומה נחםם אוכל בתלוש אף חוסם אוכל בתלוש ת"ר דיש גמור מיוחד דבר שגידולי קרקע (ובשעת גמור מלאכה) ופועל אוכל בו אף כל שגידולי קרקע פועל אוכל בו ייצא החולב והמחביץ והמגובן שאין גידולי קרקע ואין פועל אוכל בו למה לי ² מכי תבא בכרם רעך נפקא איצטרך סלקא דעתך אמינא הואיל וכתוב קמה לרבות כל בעלי קמה לרבות נמי מידי דלאו גדולי קרקע נינהו קמ"ל תניא אידך דיש מה דיש מיוחד דבר שבשעת גמור מלאכה פועל אוכל בו אף כל שהוא בשעת גמור מלאכה פועל אוכל בו ייצא המונכש בשומים ובבצלים הואיל ואין גמור מלאכה אין פועל אוכל בהם למה לי ² מואל בליך לא תתן נפקא לא צריכא י"ע ג' דקא משליף קטיני מביני אלימי תניא אידך דיש מיוחד דבר שלא נגמרה מלאכתו למעשר פועל אוכל בו אף הכל שלא נגמרה מלאכתו למעשר פועל אוכל בו ייצא הבודל בתמרים ובגורגרות הואיל ונגמרה מלאכתו למעשר אין פועל אוכל בו והתניא הבודל בתמרים ובגורגרות פועל אוכל בו אמר רב פפא ³ כי תניא היהא בתוחלני תניא אידך דיש מה דיש מיוחד דבר שלא נגמרה מלאכתו לחלה ופועל אוכל בו אף הכל דבר שלא נגמרה מלאכתו לחלה פועל אוכל בו ייצא הלש והמקטף והאופה שנגמרה מלאכתו לחלה דאין פועל אוכל בו והלא נגמרה מלאכתו למעשר לא קשיא בחוצה לארץ עסקינן דליכא מעשר אי הכי חלה נמי ליכא אלא לעולם בארץ ולא קשיא בשבע שבישו ובשבע שחילקו ⁴ דאמר מר שבע שבישו ושבע שחילקו נתחייבו בחלה ולא נתחייבו במעשר מידי מעשר קא גרים גרים אלא אמר רבינא כרוך ותני דיש מה דיש מיוחד דבר שלא נגמרה מלאכתו למעשר פועל אוכל בו אף כל שלא נגמרה מלאכתו למעשר ולחלה פועל אוכל בו ייצא איבעיא להו פועל מהו שיהבהב באור ויאכל מי הוי כענבים ודבר אחר או לא תא שמע רשאי בעה"ב להשקות פועלים יין כדי שלא יאכלו ענבים הרבה רשאי פועלין למבל פיתם בציר כדי שיאכלו ענבים הרבה לאבשורי

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה שבעת וכו' דעכשיו: (ב) רש"י ד"ה אמר וכו' לא תבין גמור אלף כשנגמרה כ"ל והר"ף עם ד"ה והגדול: (ג) ד"ה פועל וכו' ועוד למאי דמסיק רבא דלא יספוט:

מוסף רש"י
יצא החולב והמחביץ והמגובן שאין גידולי קרקע. דנה גידולי ארץ אקרי (בבמות) על שם שהאין מגדלות במערה ופניהם אל גידולים מן הארץ לאו אקרי אלף דבר הוה מן הקרקע ולא בהמות (טובח י"א). שבע שבישו ושבע שחילקו נתחייבו בחלה. דמבי כחלה (במדבר טו) כבאט אל הארץ, והי בלו (נה) ומנא כפסי ר' ישמעאל אמר שיה הכתוב ביאה זו מכל ביאות שבתורה, שכן נאמר כי תבאו כי יבאו וכו' כבאט, לנמך שכן שוכנסו לה נתחייבו (בבמות ב"ה). ולא נתחייבו במעשר. דמעשר כתיב (דברים יד) תבאו ועד שישל כל אחר ואחר את שלו (נה) או: דמבי דגנך תבואה ורעך המיוחד לך, ועוד שהי מלה הכתוב המעשר מנין שעת השמיטה, דמבי (דברים כו) שנה השלישית שנת המעשר, ושמיטת לא מנו אלף משכבו וחילקו, דתמרינן בסדר עולם,

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה שבעת וכו' דעכשיו: (ב) רש"י ד"ה אמר וכו' לא תבין גמור אלף כשנגמרה כ"ל והר"ף עם ד"ה והגדול: (ג) ד"ה פועל וכו' ועוד למאי דמסיק רבא דלא יספוט:

מוסף רש"י
יצא החולב והמחביץ והמגובן שאין גידולי קרקע. דנה גידולי ארץ אקרי (בבמות) על שם שהאין מגדלות במערה ופניהם אל גידולים מן הארץ לאו אקרי אלף דבר הוה מן הקרקע ולא בהמות (טובח י"א). שבע שבישו ושבע שחילקו נתחייבו בחלה. דמבי כחלה (במדבר טו) כבאט אל הארץ, והי בלו (נה) ומנא כפסי ר' ישמעאל אמר שיה הכתוב ביאה זו מכל ביאות שבתורה, שכן נאמר כי תבאו כי יבאו וכו' כבאט, לנמך שכן שוכנסו לה נתחייבו (בבמות ב"ה). ולא נתחייבו במעשר. דמעשר כתיב (דברים יד) תבאו ועד שישל כל אחר ואחר את שלו (נה) או: דמבי דגנך תבואה ורעך המיוחד לך, ועוד שהי מלה הכתוב המעשר מנין שעת השמיטה, דמבי (דברים כו) שנה השלישית שנת המעשר, ושמיטת לא מנו אלף משכבו וחילקו, דתמרינן בסדר עולם,

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה שבעת וכו' דעכשיו: (ב) רש"י ד"ה אמר וכו' לא תבין גמור אלף כשנגמרה כ"ל והר"ף עם ד"ה והגדול: (ג) ד"ה פועל וכו' ועוד למאי דמסיק רבא דלא יספוט:

מוסף רש"י
יצא החולב והמחביץ והמגובן שאין גידולי קרקע. דנה גידולי ארץ אקרי (בבמות) על שם שהאין מגדלות במערה ופניהם אל גידולים מן הארץ לאו אקרי אלף דבר הוה מן הקרקע ולא בהמות (טובח י"א). שבע שבישו ושבע שחילקו נתחייבו בחלה. דמבי כחלה (במדבר טו) כבאט אל הארץ, והי בלו (נה) ומנא כפסי ר' ישמעאל אמר שיה הכתוב ביאה זו מכל ביאות שבתורה, שכן נאמר כי תבאו כי יבאו וכו' כבאט, לנמך שכן שוכנסו לה נתחייבו (בבמות ב"ה). ולא נתחייבו במעשר. דמעשר כתיב (דברים יד) תבאו ועד שישל כל אחר ואחר את שלו (נה) או: דמבי דגנך תבואה ורעך המיוחד לך, ועוד שהי מלה הכתוב המעשר מנין שעת השמיטה, דמבי (דברים כו) שנה השלישית שנת המעשר, ושמיטת לא מנו אלף משכבו וחילקו, דתמרינן בסדר עולם,

גידולי קרקע יצא החובב בו. גריש כלל מערבין (שירויין דף ק' ט): חשיב בעלי חיים גידולי קרקע דריש ונתמה הכסף בצבקר וצלאן מה הפרט מפורש פרי מפרי וגידולי קרקע הם קרי להו גידולי קרקע לפי שזוין מן הקרקע אבל הכא מסיק שפיר חולב ומגבן דלא הוי בכלל דיש שהוא גודל וזומת מן הקרקע:

ב"ד אמינא הואי ובתיב קמה קמה שתי פעמים. ומינה הא איצטרך חד לרבות כל בעלי קמה וחד לרבות אדם בתלוש וי"ל דה"ק קד"א דלא נדרש חד מהנך דרשות ללעיל אבל נדרש לרבות חולב דמסתבר טפי למדרש הכי ולספרים דגרסי הואיל וכתיב קמה לרבות כל בעלי קמה נרבה נמי הא א"ש טפי דמכל בעלי קמה משמע שפיר בעלי חיים שהם בעלי קומה ומינה אכתי נרבה מקמה דבר שאין גידולו מן הארץ כגון חולב וכי תימנא דיש דכתב רחמנא ל"ל איצטרך לרבות תלוש דאי לא כתיב דיש אלף לא תחסום שור במלאכה הויה מוקמינא ליה דוקא במחזור דומיא דפועל דה"ל פריך ל"ל דיש להוציא חולב מכי תבא נפקא ⁶ דוקא במחזור אלמא אית לן לאוקמי שור דומיא דאדם ועוד דאיצטרך דיש לכמה דרשות דבסמוך: ⁷ ייצא המונכש בבצרים.

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה שבעת וכו' דעכשיו: (ב) רש"י ד"ה אמר וכו' לא תבין גמור אלף כשנגמרה כ"ל והר"ף עם ד"ה והגדול: (ג) ד"ה פועל וכו' ועוד למאי דמסיק רבא דלא יספוט:

מוסף רש"י
יצא החולב והמחביץ והמגובן שאין גידולי קרקע. דנה גידולי ארץ אקרי (בבמות) על שם שהאין מגדלות במערה ופניהם אל גידולים מן הארץ לאו אקרי אלף דבר הוה מן הקרקע ולא בהמות (טובח י"א). שבע שבישו ושבע שחילקו נתחייבו בחלה. דמבי כחלה (במדבר טו) כבאט אל הארץ, והי בלו (נה) ומנא כפסי ר' ישמעאל אמר שיה הכתוב ביאה זו מכל ביאות שבתורה, שכן נאמר כי תבאו כי יבאו וכו' כבאט, לנמך שכן שוכנסו לה נתחייבו (בבמות ב"ה). ולא נתחייבו במעשר. דמעשר כתיב (דברים יד) תבאו ועד שישל כל אחר ואחר את שלו (נה) או: דמבי דגנך תבואה ורעך המיוחד לך, ועוד שהי מלה הכתוב המעשר מנין שעת השמיטה, דמבי (דברים כו) שנה השלישית שנת המעשר, ושמיטת לא מנו אלף משכבו וחילקו, דתמרינן בסדר עולם,

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה שבעת וכו' דעכשיו: (ב) רש"י ד"ה אמר וכו' לא תבין גמור אלף כשנגמרה כ"ל והר"ף עם ד"ה והגדול: (ג) ד"ה פועל וכו' ועוד למאי דמסיק רבא דלא יספוט:

מוסף רש"י
יצא החולב והמחביץ והמגובן שאין גידולי קרקע. דנה גידולי ארץ אקרי (בבמות) על שם שהאין מגדלות במערה ופניהם אל גידולים מן הארץ לאו אקרי אלף דבר הוה מן הקרקע ולא בהמות (טובח י"א). שבע שבישו ושבע שחילקו נתחייבו בחלה. דמבי כחלה (במדבר טו) כבאט אל הארץ, והי בלו (נה) ומנא כפסי ר' ישמעאל אמר שיה הכתוב ביאה זו מכל ביאות שבתורה, שכן נאמר כי תבאו כי יבאו וכו' כבאט, לנמך שכן שוכנסו לה נתחייבו (בבמות ב"ה). ולא נתחייבו במעשר. דמעשר כתיב (דברים יד) תבאו ועד שישל כל אחר ואחר את שלו (נה) או: דמבי דגנך תבואה ורעך המיוחד לך, ועוד שהי מלה הכתוב המעשר מנין שעת השמיטה, דמבי (דברים כו) שנה השלישית שנת המעשר, ושמיטת לא מנו אלף משכבו וחילקו, דתמרינן בסדר עולם,

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה שבעת וכו' דעכשיו: (ב) רש"י ד"ה אמר וכו' לא תבין גמור אלף כשנגמרה כ"ל והר"ף עם ד"ה והגדול: (ג) ד"ה פועל וכו' ועוד למאי דמסיק רבא דלא יספוט:

מוסף רש"י
יצא החולב והמחביץ והמגובן שאין גידולי קרקע. דנה גידולי ארץ אקרי (בבמות) על שם שהאין מגדלות במערה ופניהם אל גידולים מן הארץ לאו אקרי אלף דבר הוה מן הקרקע ולא בהמות (טובח י"א). שבע שבישו ושבע שחילקו נתחייבו בחלה. דמבי כחלה (במדבר טו) כבאט אל הארץ, והי בלו (נה) ומנא כפסי ר' ישמעאל אמר שיה הכתוב ביאה זו מכל ביאות שבתורה, שכן נאמר כי תבאו כי יבאו וכו' כבאט, לנמך שכן שוכנסו לה נתחייבו (בבמות ב"ה). ולא נתחייבו במעשר. דמעשר כתיב (דברים יד) תבאו ועד שישל כל אחר ואחר את שלו (נה) או: דמבי דגנך תבואה ורעך המיוחד לך, ועוד שהי מלה הכתוב המעשר מנין שעת השמיטה, דמבי (דברים כו) שנה השלישית שנת המעשר, ושמיטת לא מנו אלף משכבו וחילקו, דתמרינן בסדר עולם,